

LEDER

Af Henrik H. Brandt,
direktør for Idrættens
Analyseinstitut

Om at se skoven for bare træer

Landets kommuner bruger ifølge KL ca. to mia. kr. om året på drift af egne idrætsanlæg. Dertil kommer 0,6 mia. kr. i lokaletilskud til foreningslivet samt et samlet kommunalt anlægsbudget for idrætsfaciliteter på 0,8 og 1,2 mia. kr. om året.

Trods disse investeringer viste en stikprøveundersøgelse fra Lokale- og Anlægsfonden, at landets offentlige og selvejende idrætshaller skubber et renoveringsbehov på 5,5 – 10,3 mia. kr. foran sig. Drift og anlæg samt opgradering og renovering af idrættens anlæg er således formentlig den væsentligste kommunale udfordring på idrætsområdet.

Men samtidig med at kommuner og idrætsorganisationer kæmper for et højt offentligt serviceniveau på facilitetsområdet, bør de tage bestik af, at en stigende del af idrætsdeltagelsen udspiller sig uden for kommunerne og foreningernes idrætspolitiske radar: Kommercielle fitnesscentre, tilgængelige og attraktive naturområder samt bevægelsesvenlige byrum og grønne områder har et lige så afgørende potentiale for at fremme især teenagere og voksnes idrætsdeltagelse som de offentligt ejede eller subventionerede idrætsanlæg.

En god offentlig politik for at fremme idræt og motion handler ikke kun om renovering og opgradering af idrætsanlæg, men også om at se skoven for bare træer...

1) Vi jogger, vandrer, ruller, cykler, kører MTB, rider, ror og sejler derude som aldrig
fortsættes...

Indhold:

- Fitness-sektor får fat i inaktive
- Konference om idrættens rammer
- Voksne løber uden om hallen
- Vejens idræts- og motionsdynamo
- Motionslange forbinder by og natur
- Anmeldelse: Sorte svin
- Anmeldelse: Det ekstreme køn

Foto: Polfoto/David Bering

Fitness appellerer til inaktive

Fitness-sektoren har stort potentiale over for fysisk inaktive voksne. Hvert femte aktive medlem kommer fra fysisk inaktivitet.

Af idrætsanalytiker Kasper Lund Kirkegaard,
Idrættens Analyseinstitut

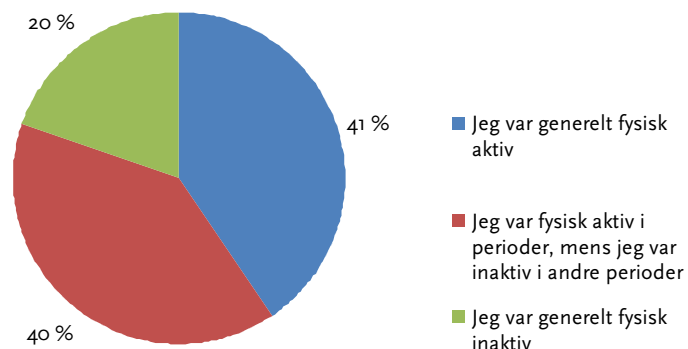
Fitness-sektoren har stort potentiale for at gøre flere danskere fysisk aktive, viser nogle af de første resultater fra Idrættens Analyseinstituts medlemsundersøgelse blandt næsten 5.000 aktive voksne kunder

i danske fitness-centre som led i projektet 'Sundhed for millioner - fitness-sektorens sundhedspolitiske potentiale'.

Blandt kunderne fra 78 forskellige fitnesscentre, som deltog i undersøgelsen, angav 20 procent, at de havde været fysisk inaktive, før de meldte sig ind i centret.

fortsættes...

Hvert femte aktive fitnessmedlem kommer fra inaktivitet

Fordeling af 4.925 besvarelser på spørgsmålet: Var du fysisk aktiv eller inaktiv, før du meldte dig ind i dit fitnesscenter? På grund af afrunding ender totalen på 101 procent.

før, men man kunne få endnu flere med, hvis man på tværs af sektorer tilrettelagde natur og udearealer, så de inspirerede og indbød endnu mere til aktivitet. Hvad om landets kommuner brandede sig lige så ivrigt på de smukkeste, bedst skilte og mest alsidige naturstier og bevægelsesområder i bolignære områder som på store opvisningshaller og events?

2) Et andet overset potentiale er de kommercielle fitnesscentres evne til at aktivere fysisk inaktive borgere. Fitnesscentre har netop de faciliteter til styrke- og konditionstræning og blødere bevægelsesformer, som offentlige idrætsanlæg ofte mangler. Der bør være store aktivitetsfremmende muligheder i eksempelvis at leje lokaler til uddannelsesinstitutioners, ældrecentres eller offentlige arbejdspladser idrætsaktiviteter i dagtimerne i disse centre, men kun sjældent optræder de kommercielle aktørers store facilitetsmasse i de kommunale idræts- eller forebyggelsespolitikker.

3) Det tredje store potentiale er naturligvis en forbedret og mere aktive-drift af de offentlige eller selvejende idrætsanlæg, så de bliver tilgængelige og bedre udnyttede af såvel foreninger som selvorganiserede brugere.

Dette var tre eksempler, som behandles nærmere i dette nyhedsbrev. Samtidig lægger nyhedsbrevet op til Idans store konference 'Idrættens Rum og Rammer' i Frederikshavn den 24.-25. februar, hvor vi håber at samle alle med noget på hjerte om fremtidens idrætspolitik til et par dage med masser af inspiration, ny viden og debat.

Forskelle mellem generationerne

	Var generelt fysisk aktiv	Var fysisk aktiv i perioder, inaktiv i andre perioder	Var generelt fysisk inaktiv
Total	41 %	40 %	20 %
15 - 19 år	36 %	50 %	14 %
20 - 29 år	39 %	42 %	19 %
30 - 39 år	41 %	37 %	22 %
40 - 49 år	43 %	37 %	20 %
50 - 59 år	41 %	40 %	19 %
60+ år	39 %	32 %	30 %

Fordeling af 4.925 besvarelser på spørgsmålet: Var du fysisk aktiv eller inaktiv, før du meldte dig ind i dit fitnesscenter? Tabellen viser klare aldersbetingede forskelle.

Andre 40 procent kom fra en selv vurderet tiltand som periodevis fysisk inaktiv, mens 41 procent betegnede sig selv som generelt fysisk aktive, før de blev medlem af fitnesscentret (se figur, tallene er rundet op).

Bag det store antal tidligere fysisk inaktive i fitnesscentrenes medlemskreds gemmer sig en fortælling om de mange forskellige motionsaktiviteter, som udbydes i et almindeligt fitnesscenter. Disse aktiviteter er lettilgængelige for idrætsuvante voksne. Styrke- og konditionstræning stiller få krav til spilforståelse, teknisk kunnen, boldføling eller konkurrencementalitet. I forhold til mange traditionelle idrætstilbud kræver fitness således ikke særlige fysiske eller motoriske forudsætninger, hvilket er en stor fordel for mange, når de i voksenlivet ønsker at blive idrætsaktive og gøre op med en fysisk inaktiv livsstil.

Fitnesscentre formår således at aktivere en stor gruppe danskere, som sandsynligvis ikke ville være fysisk aktive, såfremt fitness-sektorens tilbud ikke supplerede de øvrige idrætsudbud.

Ifølge Idans seneste opgørelse var der ved dette årsskifte 424 kommercielle centre mod 380 ved årsskiftet i 2007-2008. Med den store nettotilvækst i antallet af kommercielle fitnesscentre anslår Idan, at medlemstallet i de kommercielle centre nu er steget til ca. 480.000 kunder, og man kan således skønne, at næsten 100.000 af fitnesscentrenes kunder kommer fra generel fysisk inaktivitet. Man skal dog være opmærksom på, at tallene ikke siger noget om fitness-sektorens evne til at fastholde medlemmerne i fysisk aktivitet over en længere periode. Frafald er fitness-sektorens ømme punkt. Når træningsindsatsen efter nogle måneder ikke længere resulterer i samme fysiske fremskridt og målelige vægttab, falder mange af kondicyklen igen. Især to aldersgrupper stikker ud fra det

samlede resultat (se tabel). Svarene fra de helt unge fitnesskunder mellem 15 og 19 år vidner generelt om et flakkende og uregelmæssigt idrætsliv med flere inaktive perioder end de øvrige aldersgrupper. Hvor det generelt er 39 procent af fitnesskunderne, der kommer fra periodevis inaktivitet, er dette tal hos de 15-19-årige helt oppe på 50 procent.

Et andet interessant resultat er, at hele 30 procent af kunderne over 60 år angiver at komme fra fysisk inaktivitet, mens gennemsnittet for hele undersøgelsen er på 20 procent.

Selv om tallene dokumenterer et potentiale for at inddrage fitness-sektoren i forebyggelsesindsatserne, har fitness-sektoren i Danmark generelt ikke formået at opbygge et tillidsfuldt og formaliseret samarbejde med landets kommuner. Kun i begrænset omfang tænker kommunerne fitnessaktiviteter og -udbydere ind de lokale idræts- og sundhedspolitikker.

Om undersøgelsen

Ovenstående tal kommer fra projektet 'Sundhed for millioner'.

Projektet har til formål at analysere fitness-sektorens sundhedspolitiske potentiale og undersøge potentialet for at aktivere den store gruppe af fysisk inaktive voksne danskere.

Som en del af projektet gennemførte Idan i efteråret 2008 en omfattende medlemsundersøgelse blandt aktive kunder i 78 fitnesscentre fordelt over hele landet.

Hovedtallene fra medlemsundersøgelsen offentliggøres på Idans konference 'Idrættens Rum og Rammer' i Frederikshavn den 24.-25. februar.

NYT FRA IND- OG UDLAND

Færre spillere uddanner sig

Elitehåndboldspillere bruger mindre tid end tidligere på job/uddannelse. Spillernes fremtidige civile karrierer kan derved stå på spil, viser resultaterne fra en ny undersøgelse af Spillerforeningen (fodbold), Håndbold Spiller Foreningen og Study4Player.

Undersøgelsen, der bekræfter lignende resultater fra Idans håndboldundersøgelse (2006), viser, at siden 2005 er de fuldtidsbeskæftigede og deltidsbeskæftigedes håndboldspilleres samlede tidsforbrug på job/uddannelse faldet med henholdsvis ca. 20 pct. og 10 pct.

Allerede på baggrund af Idans rapport blev spillernes civile karriereproblemer varslet. Men da den seneste undersøgelse viser en fortsat øget skævvridning mellem spillernes karrierer på og uden for banen, er det blevet en endnu større udfordring at få pensionerede håndboldspillere indsluset på arbejdsmarkedet.

Undersøgelsen er fremlagt i 'Spillernyt' december 2008.

Multiarenaer løfter sløret

Mindst to seriøse bydere er fortsat interesserede i at opføre en multiarena i København.

Både den internationale underholdningsgigant, AEG, der blandt andet ejer og driver Color Line Arena i Hamburg og O2 Arena i London samt det danskledede konsortium, Copenhagen Multiarena, med erhvervsmanden Brian Møllerup i spidsen har lige før jul afleveret bud med forpligtende tilsagn fra forskellige investorer til Københavns Kommune. Kommunen vil i løbet af foråret tage stilling til det videre forløb.

Mens København således er tættere på at få en multiarena end nogensinde før, åbnede nabobyen Malmø i november sin arena med plads til 15.000 tilskuere.

På konferencen 'Idrættens Rum og Rammer' i Frederikshavn den 24.-25. november har såvel kommerciel direktør Billy Adamsen fra Malmö Arena som direktør Brian Møllerup fra Copenhagen Multiarena indvilget i at fortælle nærmere om de visioner og koncepter, der skal tiltrække store sportsevents, koncerter og shows til Øresundsregionen i fremtiden.

'Arenasporet' på konferencen 'Idrættens Rum og Rammer' ser også nærmere på markedet for de mindre danske multiarenaer. Deltagelsen kan med fordel kombineres med deltagelse i 'Scandinavian Stadia and Arena Seminar' den 23. februar.

Idan medstifter af nyt netværk

Idan etablerer i samarbejde med ACTIVE Institute fra Aarhus Universitet et helt nyt netværk for sportsrelaterede iværksættere i forbindelse med seminaret 'Idrættens iværksættere' i Frederikshavn den 26. februar.

På konferencen offentliggør Idan rapporten 'Idrættens iværksættere – teknologi og iværksætteri i den danske sportssektor', der for første gang præsenterer en række danske sportsrelaterede virksomheder og analyserer barrierer og muligheder for at skabe vækst og udvikling ved at fremme netværk og innovation i den danske idrætsverden.

De ca. 25 analyserede virksomheder får mulighed for at deltage i konferencen og for at præsentere deres produkter – såvel for hinanden som for deltagerne i konferencen 'Idrættens Rum og Rammer' dagen før.

Blandt oplægsholderne er direktør Kenneth Olausson fra den svenske virksomhed Innovation Impact, der har et enormt kendskab til den hastige teknologiske udvikling i sportens verden og mulighederne for at udvikle både nye produkter og skabe en forbedret formidling af idrætten ved udvikling på tværs af idræt og erhvervsliv.

Foto: Arena Nord

Konference om idrættens rammer

Idrættens politiske og fysiske rammer kommer til debat, når Idan inviterer til konference den 24.-25. februar i Frederikshavn.

En lang række af idrættens aktuelle udfordringer kommer til debat, når Idan i slutningen af februar inviterer til konferencen 'Idrættens Rum og Rammer – idrætspolitik for fremtiden' sammen med Lokale- og Anlægsfonden i Arena Nord i Frederikshavn.

Konferencen sætter fokus på faciliteter, byrum og landskaber og på de politiske og organisatoriske rammer for idrætten, som i disse år er i hastig udvikling.

Næsten 40 topkvalificerede oplægsholdere fra Danmark, Norge og Sverige vil over to dage debattere og dele viden om de mest aktuelle udfordringer på området.

På konferencen offentliggør Idan bl.a. helt nye tal om medlemmerne i den ekspanderende danske fitness-sektor, ligesom Idan på konferencen vil lancere en bog om idrætspolitikken i landets kommuner redigeret af professor Bjarne Ibsen ved Syddansk Universitet som afslutning på et længere forskningsprojekt finansieret af Idan.

Dele af konferencen afvikles i tre spor

med fokus på henholdsvis 'fremtidens faciliteter', 'opvisningsanlæg og eliteidræt' samt 'byrum, natur og grønne områder'.

Desuden er der mulighed for at se Lokale- og Anlægsfondens udstilling om 'Nyt liv i gamle haller' og for at møde og udveksle ideer med en række af idrættens iværksættere i foyeren.

Konferencen afrundes med en idrætspolitisk debat 'efter fusionens fald' med deltagelse af bl.a. DGI-formand Søren Møller og DIF-formand Niels Nygaard.

Bred målgruppe

Målgruppen for konferencen er idrætsorganisationer, foreninger, fitnessbranchen samt ikke mindst offentlige forvaltninger og politikere med ansvar for idræts- eller forebyggelsespolitik.

Konferencedeltagelse koster 2.400 kr. ved tilmelding før den 27. januar. Ved yderligere deltagelse i de ekstraarrangementer (se nedenfor og tv.) er prisen 5.200 kr.

Se hele programmet på Idan.dk.

Nordisk seminar om arenaer og stadions

Dagen før konferencen 'Idrættens Rum og Rammer' inviterer Idan bygherrer, operatører og ejere af store arenaer og stadionanlæg i Norden til 'Scandinavian Stadia and Arena Seminar' i samarbejde med European Venue Management Institute (EVMI).

Seminaret den 23. februar sætter fokus på planlægning og drift af idrættens største arenaer. Overalt i Skandinavien investerer kommuner, klubber og private investorer millionbeløb i moderne arenaer og stadionanlæg. Den væsentligste dagsorden er optimering af den kommercielle drift, der i sidste instans også afgør resultaterne på banen.

Fokus bliver på pengestrømme, indretning og planlægning. Seminaret er en miniudgave af de kursusforløb, som EVMI har drevet med succes for operatører af større stadion- og arenaanlæg.

Seminarets undervisere udvælges af en af Europas førende eksperter på området, grundlægger af Stadia Magazine, Ian Nuttall. Vi forventer at få ledere af nogle af de bedst drevne og mest innovative arenaer og mellemstore stadionanlæg i Europa som gæsteundervisere.

Deltagerne i seminaret kan også med fordel deltage i sporet om opvisningsanlæg og eliteidræt på konferencen 'Idrættens Rum og Rammer'.

Foto: Emmanuel V

Voksne løber uden om hallen

Natur, byrum og grønne områder samt fitnesscentre spiller en stigende rolle i voksnes idrætsdeltagelse.

Af direktør Henrik Brandt, Idan

Mens især de mindre børn op til teenagealderen flokkes i tusindtal om offentlige idrætsfaciliteter som idrætshaller, gymnastiksale, fodboldbaner eller andre særlige haller og anlæg som svømmehaller og ridebaner, skal fremtidens idræts- og facilitetspolitik tænke langt bredere for at få fat i teenagerne og de voksne idrætsudøvere.

Faktisk er mange voksnes foretrukne idrætsfacilitet ikke egentlige idrætsanlæg, men naturen, veje, fortove, parker osv., hvor der vandles, løbes, cycles og dyrkes andre aktiviteter i det fri som aldrig før. Naturen er isoleret set den største arena for voksnes motions- og sportsaktiviteter.

Samtidig viser datamateriale fra undersøgelsen 'Befolkningens motions- og sportsvaner 2007', at fitnesscentre, hvoraf mange er private, spiller en væsentlig rolle som arena for især teenagerne og de unges idrætsudøvelse. For en enkelt aldersgruppe, de 20-29-årige, er fitnesscen-

trene i dag den mest anvendte idrætsarena, og for aldersgrupperne fra 20-59 år har fitnesscentre i dag som idrætsarena overhalet den almindelige idrætshal, som ellers lægger beslag på en meget stor del af de offentlige budgetter.

Udviklingen rejser en række spørgsmål i forhold til indretningen af de offentlige idrætsfaciliteter og til potentialet for at aktivere en større del af befolkningen i idræt og fysisk aktivitet ved i højere grad at indtænke natur, byrum og grønne arealer samt fitnesscentre i de idrætspolitiske strategier.

Det er netop nogle af disse behov for nytænkning på facilitetsområdet, som Idan ønsker at sætte til debat som medarrangør af konferencen 'Idrættens Rum og Rammer' i Frederikshavn den 24.-25. februar (se side 3). Idan går desuden i detaljer med faciliteternes betydning for idrætsdeltagelsen i bogen 'Sport og motion i danskerens hverdag', der udkommer til foråret.

IOC's nye tv-strategi møder kritik

IOC's beslutning om ikke at indgå en ny kollektiv aftale med EBU (the European Broadcasting Union) skaber dønninger i den internationale sportsverden.

Flere små og mindre idrætsgrene frygter nu, at IOC's satsning på at indgå aftaler med enkeltlande om OL i 2014 og 2016 vil mindske public service-kanalernes interesse i at transmittere fra idrætsgrenenes egne mesterskaber til skade for deres tv- og sponsorindtægter.

Dermed kan den økonomiske gevinst, IOC håber at hente til sig selv og forbundene via aftaler med mellemhandlere og de største europæiske lande, ende som en skidt forretning for store dele af idrætten.

Men markedsanalytikere sår samtidig tvivl om, hvorvidt IOC overhovedet kan nå sit mål om europæiske tv-indtægter på en milliard euro. IOC har allerede indgået aftaler med kommercielle tv-stationer i Italien og Tyrkiet for 175 mio. euro, men siden er finanskrisen slået igennem, og målsætningen om at tjene yderligere lidt over 800 mio. euro fra resten af Europa kan vise sig vanskeligt at nå ifølge en analyse i TV Sports Markets.

EBU bød angiveligt i omegnen af 630 mio. euro for tv-retighederne.

Dårlige karakterer til IOC

Sammenlignet med andre internationale organisationer og selskaber ligger IOC i bunden målt på god, ansvarlig drift.

Det konkluderer en rapport fra den uafhængige engelske tænketank, One World Trust, der rangerer IOC lavt på næsten alle undersøgte områder.

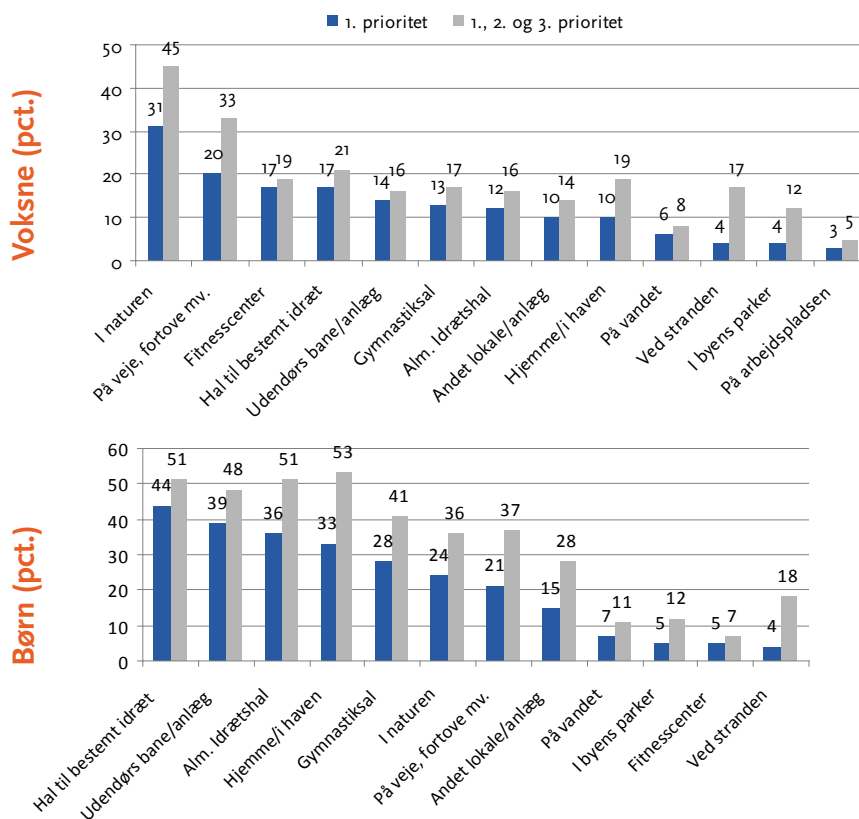
IOC's arbejde er præget af lukkethed og få offentligt tilgængelige evalueringer, regnskaber og retningslinjer, ligesom organisationens evne til at håndtere ekstern kritik er mangelfuld.

Kun i forhold til at inddrage egne interesser inden for den olympiske bevægelse i arbejdet scorer IOC pænt, selv om det samtidig anføres, at organisationen er præget af ringe medlemskontrol.

Samlet set får IOC den laveste score blandt 30 undersøgte organisationer. Kun NATO og Det Internationale Atomagentur er tæt på at gøre IOC rangen stridig.

I toppen af listen finder man organisationer og selskaber som Den Europæiske Udviklingsbank, Unicef og Shell.

De voksne bruger naturen, børnene idrætshallen

Tabellerne viser andelen af befolkningen, der angiver, at de dyrker sport eller motion på de viste steder som 1. prioritet eller som 1., 2. eller 3. prioritet. Kilde: Danskernes motions- og sportsvaner 2007.

Fitness World udvider igen

Fitness World ekspanderer fortsat. Kæden har i december 2008 slået dørene op for ni nye centre og har derudover planlagt åbning af yderligere tre centre i begyndelsen af det nye år. De nye centre omfatter både nyetablerede fitnesscentre og overtagelse af eksisterende centre.

Den hurtigt ekspanderende fitnesskæde vil dermed indtage pladsen som Danmarks største kæde målt på antal centre med i alt 39 fitnesscentre. I dag sidder fitness.dk på denne position med i alt 38 centre fordelt over hele landet.

Kritik af fusionsplaner

En fusion mellem DIF og DGI er ikke løsningen på de udfordringer, som den organiserede idræt står over for. Tværtimod vil et monopol kunne begrænse nytænkningen og dynamikken inden for den organiserede idræt.

Det vurderer professor Bjarne Ibsen fra Syddansk Universitet i en kritisk analyse af sidste års fusionsplaner mellem DIF og DGI, som Iden.dk bringer. Indlægget er oprindeligt offentliggjort i årsskriftet for Gymnastikhøjskolen i Ollerup.

Ifølge Bjarne Ibsen er der snarere brug for en decentralisering af organisationernes arbejde og nye modeller, der kan sikre, at organisationernes tilbud afspejler medlemsforeningernes reelle behov.

Læs hele analysen på Iden.dk.

Endnu et arenaprojekt i krise

Endnu et stort dansk arenaprojekt er lagt på hylden, efter at Silkeborg Kommune indtil videre har opgivet planerne om at opføre et kombineret arena- og stadionanlæg til en samlet pris af cirka 400 mio. kr.

Projektet kom for alvor i problemer, da den private medinvestor Silkeborg IF Invest i december meddelte, at man på baggrund af den nuværende finanskrisse måtte have et større og mere forpligtende kommunalt engagement i opførelsen og driften, hvis projektet skulle blive til noget.

Men på et møde blandt byrådets partier var der ikke tilslutning til en alternativ finansieringsmodel i form af et offentligt-privat-partnerskab. Kommunen har derfor sat projektet på vægeblus.

Ifølge borgmester Jens Erik Jørgensen (K) lagde den nye model bl.a. op til, at kommunen skulle afstå byggeretterne til projektets erhvervsbyggeri gratis.

"Men det var netop indtægterne fra salget, der skulle give en væsentlig del af kommunens indskud i projektet. Hertil kommer så, at det årlige driftstilskud skulle vokse fra 5 til 6,3 mio. kr. Samlet har det gjort det både vanskeligere og dyrere at finansiere projektet," siger han til Midtjyllands Avis.

Foto: Vejen Idrætscenter

Atletikanlægget er det seneste skud på stammen i Vejen Idrætscenter, der med sin vifte af fleksible idræts-tilbud blevet et kraftcenter i lokalsamfundet.

Vejen har fået en dynamo for idræt og sundhed

Vejen Idrætscenter er blevet et kraftcenter med en lang række idræts- og sundhedstilbud på programmet. Områdets foreninger oplever det ikke som konkurrence. I stedet giver det øget interesse for hele idrætten.

Af *Jonna Toft, freelancejournalist, Periskop*

Vejen Idrætscenter er ikke kun ramme om foreningsaktiviteter. Centret er selv igangsat bag en stor og broget buket af tilbud, som skal få byens ca. 8.500 borgere til at dyrke mere idræt.

Her er 10-14 forskellige slags holdtræning på en almindelig hverdag, plus en række programmer for særlige grupper, som bl.a. en kostvejleder og to fysioterapeuter står for.

Aktiviteterne koordineres på centrets hjemmeside, hvor man bl.a. kan tilmelde sig hold og booke badminton- og squashbaner, og hvor der trækkes klip hos de godt 600 brugere med klippekort. Man kan også få adgang med forskellige kombikort til op til 350 kr. pr. måned. I alt er knap 1.700 personer medlem af centret.

Selv om centrets holdtræning i f.eks. step, boldtræning, pilates og vandgymnastik til forveksling ligner de aktiviteter, der også finder sted i foreningsregi i centret,

oplever foreningerne ikke, at deres hold fravælges.

Vejen Svømmeklub har lige så lange ventelister, som den plejer, selv om folk kan gå til aqua jogging, vand aerobic og babysvømning i centerregi. Vejen Gymnastikforening på 830 medlemmer oplever kun tilgang. Og i Vejen Badmintonklub mærker man direkte, at muligheden for at booke baner i centret giver øget interesse for klubbens træning:

"Hos os kan de få instruktion og turneringer – det kan de ikke i centret. Vi har fået flere nye medlemmer, som har lært sporten at kende ved at spille lidt i centret," siger Marianne Kristensen, Vejen Badmintonklub.

Ingen tomme haller

Når foreningerne aflyser en haltid, skal de ikke betale halleje for den. I stedet udbyder centret hallen som ledig for onlinebooking af badmintonbaner. Det system giver et

fortsættes...

 NYT I IDANS VIDENSBANK
Ny idrætshistorisk årbog på Idan.dk

Idrætshistorisk Årbog fra 2006 med 11 artikler og essays om kvinder, køn og idræt kan nu frit downloades i Idrættens Vidensbank.

Årbogen er redigeret af Anne Lykke Poulsen og Else Trangbæk, der har fået en række etablerede og nye forskere fra både ind- og udland til at bidrage.

Årbøgerne er oprindeligt udgivet af Dansk Idrætshistorisk Forenings (nu Forum for Idræt, Historie & Samfund) i samarbejde med Syddansk Universitetsforlag. Årbøgerne bliver efter aftale med Idrættens Analyseinstitut offentliggjort på Idan.dk to år efter udgivelse.

 BØGER
Det frivillige Danmark

I den idrætspolitiske debat fremhæves det med jævne mellemrum, at det frivillige foreningsliv oplever krisetegn. Men samtidigt er der stigende politisk forventning til, at den frivillige sektor, herunder foreningsidrætten, kan og vil bidrage til løsning af velfærdsopgaver.

Antologien 'Det frivillige Danmark' giver interessante svar på en række centrale spørgsmål i tidens debat om den frivillige sektor.

Hvem er de frivillige egentligt? På idrætsområdet viser det sig især at være mænd med familie og et travlt arbejdsliv – netop dem, man kunne forvente ville have svært ved at passe det frivillige arbejde ind i hverdagen.

Er de unge som ofte påstået mindre villige til at udføre frivilligt arbejde? Nej, de unge vil gerne engagere sig, men med andre motiver end de ældre generationer. Der er samtidigt et stort potentiale for at engagere endnu flere, især kvinder.

Derudover forklarer antologien etniske minoriteters begrænsede engagement i frivilligt arbejde, de store kommunale forskelle i foreningernes udbredelse, den frivillige sektors velfærdspotentialer, og hvordan den frivillige sektor er i Danmark sammenlignet med andre lande.

Bogen er den fjerde i rækken af publikationer fra Frivillighedsundersøgelsen fra 2004. De tre tidligere publikationer kan downloades på www.frivillighedsus.dk.

Jens Bjerregaard

Det frivillige Danmark

Bjarne Ibsen, Thomas P. Boje og Torben Fridberg (red.)

Syddansk Universitetsforlag

215 sider

Pris: 200 kr.

godt overblik over den reelle udnyttelse af lokaler. Mange foreningsidrætter udnytter ikke hallen fuldt ud, og så bliver den ledige kapacitet fyldt op med badmintonspillere eller andre foreninger. For eksempel træner bueskytterne på to baner i en hal, mens der spilles badminton på de tre andre baner. Trampolinspringere og basketballspillere deler også en hal. En brugerundersøgelse viser, at det ikke generer de aktive.

"Vores klub trives godt i idrætscentret, og vores medlemstal stiger," siger Laila Wolff fra Vejen Håndboldklub.

"Centret er et mødested for hele området. Der sker altid noget, og der er en masse tilbud for de unge. Det betyder noget for foreningerne, at folk godt kan lide at være der. Det trækker folk til."

Led i sundhedspolitisk satsning

Ifølge centerleder Jakob Sander har den brede vifte af centertilbud ved siden af de foreningsdrevne aktiviteter et klart sundhedspolitisk perspektiv, som også søges udmøntet i cafeen. Her har et sundt sortiment øget omsætningen.

"Jeg synes, vi har en forpligtelse til at lave sundhedstilbud for borgerne. Kommunen ejer bygningerne, og vi bliver supporteret derfra. Derfor skal vi også lave nogle tiltag, som stemmer overens med politikernes udmeldinger om at styrke sundheden. Hvem skulle ellers gøre det?" siger Jakob Sander.

Der findes ikke opgørelser over, hvor mange af centrets brugere der var fysisk inaktive, før de begyndte at træne i centret. Men Jakob Sander skønner, at det drejer

Vejen Idrætscenter

Vejen Idrætscenter er en selvejende institution, der driver Vejen Idrætscenter, Vejen Hallen og Danhostel Vejen.

Centret omfatter fire idrætshaller, svømmehal, fitness- og squashcenter, judocenter og aktivitetssale, cafeteria, møde- og klublokaler samt fodboldbaner, tennisanlæg, beachvolleybane mv. Dertil kommer et atletikanlæg, ligesom en springhal og en folkesal er på vej.

Centret tilbyder bl.a. holdtræning, træning for særlige grupper og leje af badminton- og squashbaner. 41 foreninger bruger centret. Et tal, der har været stigende.

Centret har op mod 750.000 besøg årligt og nåede en omsætning på 22 mio. kr. i 2008. Se www.vejenic.dk.

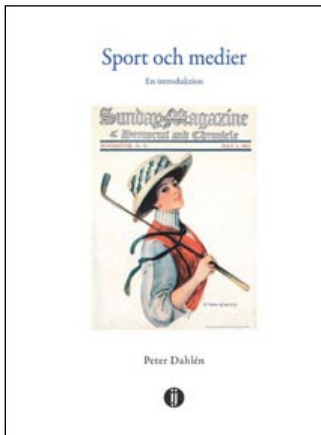
sig om en hel del. Flexibiliteten gør, at folk med skæve arbejdstider kan træne, selv om de ikke kan følge et foreningshold.

Cirka 70 procent af centrets brugere kommer fra et område, der ligger indenfor otte km fra centret, viser centrets brugerundersøgelse. Centret har op mod 750.000 besøg årligt og en omsætning på 22 mio. kr. i 2008.

"Vi tjener penge på fitness, overnatninger på Danhostel og på events og arrangementer. Men vi sætter penge til i svømmehallen. Cafeen løber lige rundt, og foreningsaktiviteterne tjener vi heller ikke noget på," fortæller Jakob Sander.

*Vejen Idrætscenter har op mod 750.000 årlige besøgende. Det svarer til mere end 2.000 om dagen, året rundt.
(Fotos: Vejen Idrætscenter)*

Kæmpe værk om sport og medier

Samspelet mellem idrætten og medierne er af ekstrem betydning for idrættens udvikling. Derfor må man beundre den norskbaserede svenske medieforsker Peter Dahlén for arbejdet bag den 630 sider lange bog 'Sport och Medier – en introduktion'.

Især i bogens mere historiske gennemgange af forholdet mellem sport og medier dukker interessante erkendelser op. Det er lærerigt at få oprullet, hvordan den skrevne sportspresse har ændret rolle fra en 'aktiv journalistik' i fælles kamp for at etablere 'idrætssagen' i sportens barndom til nutidens ofte snævert fokuserende, underholdningsbetonede sportsjournalistik.

630 sider lyder af meget, men er faktisk for lidt, når man som Peter Dahlén forsøger at beskrive hver en afkrog af samspillet mellem sport og medier lige fra aviser til tv over sportsfotografier, film, litteratur, radio, musik osv.

Dahlén forsømmer desværre den klassiske journalistiske dyd at vinkle stoffet og sortere det på læserens vegne. De væsentligste afsnit om tv og de nye mediers betydning i nyere tid bliver en anelse tynde og prægede af sporadiske nedslag, og derfor sidder læseren trods de mange sider ofte og spørger, hvor journalistikken og samspillet mellem sport og medier egentlig er på vej hen.

Som opslagsværk og inspiration for medie- eller idrætsstuderende kan bogen dog varmt anbefales. Og med forfatterens enorme viden kunne det fremover være velgørende at få præsenteret i mere fokuserede og perspektiverende artikler om samspillet mellem sport og medier i Norden.

Henrik H. Brandt

Sport och medier – en introduktion Peter Dahlén

IJ-Forlaget, Kristiansand
630 sider (på svensk)
Pris: 449,- norske kr.

Undervejs byder Motionsslangen både på naturlige forhindringer, orienteringsposter og andre former for aktiviteter, som det er muligt at benytte sig af.

Foto: Skov- og Naturstyrelsen, Storstrøm.

Motionsslange binder by og natur sammen

Et bredt samarbejde mellem kommune, foreninger, private grundejere og Skov- og Naturstyrelsen ligger bag Nykøbing Falsters 21 km lange Motionsslange.

Af Jonna Toft, freelancejournalist, Periskop

Motionsslangen bugter sig 21,2 km rundt om Nykøbing Falster. Her kan man løbe, gå eller cykle fra byens gader ud til åbne marker, skove og kysten ved Guldborgsund. En tværsti deler ruten i en Nordrute på 10 km og en Sydrute på 14,5 km, og så er der små afstikkere undervejs.

Slangen har siden 2004 bundet by og natur sammen.

"Vi vil gerne vise, hvordan man kan bruge naturen i en satsning på folkesundhed. I naturen kan vi både motionere og strække af," siger Anders Walther Hansen fra Skov- og Naturstyrelsen, Storstrøm, der er initiativtager til projektet. På ruten kan man bl.a. prøve en aktivitetsbane med ti forhindringer, en 900 meter lang genoptræningssti, orienteringsløb med faste poster og en naturlegeplads.

Stisystemet går fysisk hen over private, kommunale og statslige områder, men det snor sig også på tværs af emnerne natur,

fritid og sundhed. Derfor har både kommunen, amtets sundhedscenter, foreninger, private godsejere og Skov- og Naturstyrelsen været involveret.

"Når så mange parter skal arbejde sammen...
fortsættes..."

Fakta om motionsslangen

Stisystemet har kostet ca. 485.000 kr., hvoraf Skov- og Naturstyrelsen har betalt ca. 370.000 kr. Resten betalte gl. Nykøbing Falster Kommune og gl. Storstrøms Amt.

Herudover har godsene Orupgaard, Pandebjerg og Gl. Kristineberg været med i projektet, mens foreningslivet har været repræsenteret af Atletikklubben NA80, Friluftsföreningen Gri-Gri, Nykøbing Falster Roklub og Storstrømens Skovkarleklub.

Læs mere på www.skovognatur.dk/Udgivelser/2007/Motionsslangen.htm

Afstumpet univers

Fodboldstjerners selvbiografier har altid stået højt på listen hos raske drenge, men der er et pænt stykke vej fra opbyggelige titler som Allan Simonsens 'Mine gyldne mål', som hørte til i den litterære skatkiste på de fleste drengeværelser i 1977, til David Nielsens nutidige 'Sorte Svin'.

Allerede inden offentliggørelsen i november vakte det vild furor i fodboldmiljøet, da forlaget lod sive, at den tidligere AaB, OB, FCM, FCK, Lyngby-angriber m.m. havde prøvet at tabe en kamp med vilje, og at han i øvrigt havde flækket sin holdkammerat på langs i en episode under træningen i AaB.

I David Nielsens bog er der ikke som i sin tid hos Simonsen mange linjer om svulmende rød-hvide hjerter og evig veneration for Vejle Boldklub, tværtimod...

Fodbold handler i David Nielsens univers groft sagt om at skifte klub så hyppigt så muligt og score et massivt sign on fee, som man derefter kan formøble i en rus af vanvittig druk, materielt overforbrug, vilde festorgier, store biler og overmodig gambling.

Livskvalitet er at sprøjte champagne til 25.000 kr. ud over dansgulvet på københavnske jetset-dansesteder, samtidig med at man et par sider længere henne i den rastløse tilværelse som fodboldprof beretter om sin store viden om og fine fornemmelse for eksklusive vine.

Træder en holdkammerat forkert på træningsbanen eller i omklædningsrummet, er vedkommende i farezonen for at få sine ben knust, så det kan høres op på bageste tribunerække. Og står en holdkammerat af på omklædningsrummets kontante macho-logik, rammes vedkommende af forfatterens værste skældsord, nemlig 'bøssekarl'.

En anden form for diskrimination, nemlig racisme, er til gengæld ikke tilladt i David Nielsens regelbog, selv om han er så elskværdig at gøre læserne opmærksom på, at han elsker at være 'neger' og ville blive "oprigtigt ked af det, hvis hudfarven, mine fyldige læber og min store pik forsvandt en nat, mens jeg sov."

fortsættes...

Med sine forhindringer har motionsslangen visse fællestræk med den traditionelle kondisti, men med en længde på 21 km bliver byen på helt anden vis koblet sammen med den omkringliggende natur.

(Kort: Skov- og Naturstyrelsen.)

men, er det vigtigt, at alle får et ejerskab til projektet og har nogle konkrete opgaver at udføre. Samtidig kan man ikke stille samme forventninger til frivillige i foreninger som til offentlige instanser," påpeger Anders Walther Hansen.

De frivillige er en udfordring

Den største udfordring var – og er – ifølge Anders Walther Hansen samarbejdet med frivillige i foreninger.

"Frivillige er jo ildsjæle. De er medlem af deres forening for at dyrke deres interesse. Det kan være vanskeligt for de foreningsrepræsentanter, der deltog i planlægningen af Motionsslangen, at mobilisere medlemmerne til at blive ved med at gøre en indsats også nu, hvor den er etableret," siger han.

Foreningernes opgaver er at rapportere om skader på stien og skiltene, at lave arrangementer og at fylde foldere i kasserne langs ruten.

Nykøbing F. Roklub, der bl.a. laver orienteringsløb, bidrog med et stort optegningsarbejde, da stisystemet og en række poster blev anlagt. Posterne bruges især af grupper på tur.

"Det var et godt initiativ at få stiforløbet markeret, kilometersat og kortlagt. Det gør naturen mere tilgængelig. Men man ændrer ikke folks motionsvaner ved at lave en sti," påpeger klubbens formand, læge Jens Kristensen.

"Der skal mere organiserede tiltag til. For eksempel har løbesatsningen 'Start to Run' haft stor tilslutning her, fordi den

bliver organiseret, annonceret, og der er fællestræning på både korte og lange ruter. Motionsvaner skal grundlægges i barndommen, og jeg kunne godt ønske, at skolerne var mere aktive på Motionsslangen," siger han.

Generelt har Motionsslangen medført et større fokus på kombinationen af natur og sundhed, fortæller Catharina Oksen fra Guldborgsund Kommune.

"Her er et politisk ønske om flere og bedre sammenhængende stisystemer, både bynært og til at binde store områder sammen, så folk kan ride eller cykle mellem flere områder," siger hun.

Struer går også i gang

Motionsslangen i Nykøbing Falster har som idé bredt sig til den anden ende af landet. Således kan borgerne i Struer om nogle år løbe, gå, cykle eller rulle fra byens centrum ned mod havnen og stranden og tilbage mod byen via et otte km langt, ringformet stisystem.

Undervejs bliver der efter planen tolv stationer, hvor man kan lave forskellige former for fysisk aktivitet.

Projektet 'Den grønne ring – Sundhed i naturen' er udarbejdet af DGI's natur- og friluftscener på Mols i samarbejde med Struer Kommune, der har afsat 500.000 kroner i 2009 til de første stationer. Det er endnu usikkert, om alle stationer skal realiseres.

Sådan er der pænt sagt en hel del selvmodsigelser i David Nielsens univers.

Han beskriver "Omkædningsrummets regel nummer 1: Ingen sladder. Alt, hvad der sker i omkædningsrummet, bliver i omkædningsrummet," men bogen handler sådan set ikke om andet, end hvad der er sket i omkædningsrummet i David Nielsens turbulente fodboldkarriere.

David Nielsen går i detaljer med gamle holdkammerater, fodboldledere og andre personer, der har krydset hans vej, og den rejsevante skagbo lukker dermed formentlig en del døre for sig selv i fodboldverdenen fremover.

Bogen er således først og fremmest en skånselsløs udlevering af forfatteren selv, men desværre nok også af et fodboldmiljø uden synderlig kontakt med den omgivende verden.

Bogen er klart værd at læse af samme grund. Måske er David Nielsens version ikke altid den fuldstændige sandhed – lad os håbe det. Til gengæld må man lade manden, at hans direkte appel til de mest klichéagtige fodboldinstinkter underholder stort.

Men hold for enhver pris bogen ude af drengævrelset. Den egner sig ikke for børn, der stadig har fodboldillusionerne i behold.

Henrik H. Brandt

Sorte Svin

David Nielsen og Jonas Ankersen

Forlaget Turbulenz

268 sider

Pris: 299 kr.

Udgivet af Idan,
Idrættens Analyseinstitut

Nummer 21 - 8. januar 2009

Kanonbådsvej 12A
1437 København K
Telefon: 3266 1030
Fax: 3266 1039
E-mail: idan@idan.dk

Hjemmeside: www.idan.dk

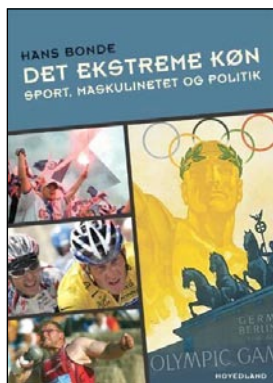
Redaktion:
Søren Bang, journalist
soeren.bang@idan.dk

Henrik Brandt, direktør (ansv.)
henrik.brandt@idan.dk

Redaktionen er afsluttet den
7. januar 2009.

Er kampen om kønnet afløst?

Anmeldelse: Med debatbogen 'Det ekstreme køn' fyrer Hans Bonde på ny op under kønsdebatten i forsøget på at give feministerne modspil.

Hudløst ærlige erkendelser af mandskønnet's ekstreme spændvidde fra samfundets største tabere til dominerende på toppen af den sociale pyramide gør Hans Bondes seneste bog, *Det ekstreme køn*, til underholdende læsning.

Bogen er en samling af 44 artikler og kronikker fra Hans Bondes faglige arbejde gennem de seneste 15 år. Samlingen afspejler hans forskningsfelt med speciale i idrætshistorie, og han fører læseren gennem et interessant konglomerat af kvalificerede tanker og argumenter omkring det mandlige køn som ekstremt væsen.

Han indleder bogen med artikler om kønsdebatten, men flyder siden over i historiske eksempler på det ekstreme køns færden i sport og politik. Debatten tager form af en medley over relevante hede temaer lige fra DIF's flirt med nazisterne under 2. verdenskrig, Kaj Munk og Niels Bukhs udbredelse af politik og gymnastik under fascistiske toner, Prins Axels optræden i den olympiske komité under OL i Berlin i 1936 til kronprins Frederiks OL kandidatur under OL i Beijing. Dertil nævner han doping, aftalt spil, sportens iscenesættelse, Farum-skandalen og meget mere. Især gennemgangen af Kaj Munk og Niels Bukh flyder dog lidt ud på et sidespor i forhold til bogens overordnede tema.

Bogens største problem er formen. Artiklerne fremstår som selvstændige og dermed lidt løsrevne appetitvækkere. Man savner, at Bonde fører de interessante problemstillinger og stærke argumenter omkring kønsdebatten til ende. I stedet oplever man, at pointerne bliver gentaget flere gange uden en egentlig udvikling i diskussionen.

Bonde gør sig selv til talerør for man-

dens kamp for ligestilling, hvor han savner større medfølelse og mindre diskrimination af det mandlige køn.

Han kommer med utallige eksempler på mandens placering som overset 'stakkel' i et moderne samfund, hvor kun kvinderne har formået at råbe deres egen situation til alvor: "Når mænd går til bunds, er de 'tabere', når kvinder støder ind i problemer, er de 'ofre'."

Ubesvaret spørgsmål

Tilbage står dog spørgsmålet, som savnes besvaret undervejs: Hvor vil Hans Bonde egentlig hen i denne debat?

På den ene side har Bonde et ønske om at samle mande- og kvindeforskningen i en egentlig kønsforskning, hvor de to køn kan udforskes i deres komplekse kulturelle samspil. Derfor efterlyser han en ligestillingsdebat, som rækker ud over unuancerede, stereotype mandebilleder. Her har Bonde mange gode pointer.

På den anden side fortsætter han i flere tilfælde i den samme tone, som han selv ønsker at undgå. En tone, som feministerne længe har været kritiseret for, og som gør debatten til en kamp om at opnå størst medlidenhed.

"Faktisk er mænd på mange måder et svagere køn end kvinder," skriver Bonde. "Taler vi om direkte juridisk ligestilling, er manden endda det mest diskriminerede køn i Norden i dag!"

Problemet er, at bogen mangler konkrete bud på, hvordan man kommer videre herfra og bygger bro mellem de to køn. Alligevel er artikelsamlingen underholdende læsning. F.eks. når Bonde udfolder sin store viden om idrætshistoriske begivenheder præsenteret på en interessant og letlæselig måde. Artiklerne vil ikke mindst gøre sig sig godt som selvstændige debat- og undervisningsoplæg på seminarer, højskoler og universiteter, men også i folkeskolens ældste klasser og gymnasiet.

Maja Pilgaard

Det ekstreme køn - Sport, politik og maskulinitet

Hans Bonde

Forlaget Hovedland

338 sider

Pris: 249 kr.